

STADSMUSEUM WOERDEN

JAARVERSLAG 2017

VOORWOORD

Eind december 2017 werd de 'Leo Gestel Kamer' opgeleverd. Hiermee ging een lang gekoesterde wens in vervulling om van de Griffiekamer, op de begane grond van het museum, een zaal te maken die geheel is gewijd aan het leven en werk van Leo Gestel. De oplevering van de zaal markeerde de afronding van een succesvol jaar voor Stadsmuseum Woerden.

Het was het jaar van de tentoonstellingen KunstStof, Neel Korteweg en van Onbeperkt Houdbaar – 400 jaar kaas in de kunst. De laatste was één van de meest succesvolle tentoonstellingen in de geschiedenis van het museum. In 2017 brachten 10.621 mensen een bezoek aan het museum. Een minder hoog aantal dan in 2016, maar nog steeds een hoog aantal in vergelijking met eerdere jaren. Met name dankzij Onbeperkt Houdbaar kwam het bezoekersaantal vanaf het laatste kwartaal van 2017 'op peil'. Bovendien zorgde de tentoonstelling voor veel nieuwe bezoekers en werd de band met ondernemers in Woerden en omgeving versterkt.

2017 was ook het jaar waarin eerder gemaakte afspraken ingevuld kregen. Zo kwam een overeenkomst met de gemeente Woerden tot stand, waarin beschreven staat hoe Stadsmuseum Woerden de zorg voor de kunstcollectie van de gemeente op zich neemt. Achter de schermen is hard gewerkt aan de invoer van alle gemeentelijke objecten in het registratiesysteem AdLiB. Tevens is verder gegaan met het project Kunst in de Openbare Ruimte (KiOR). Daarbij staat steeds een ander buitenkunstwerk in de schijnwerpers. Bewoners van Woerden en bijbehorende kernen worden zo geattendeerd op bijzondere kunstwerken in de eigen omgeving.

Al met al kan Stadsmuseum Woerden terugblikken op een goed jaar, met tentoonstellingen die een brede doelgroep aanspreken, waarin veel nieuwe bezoekers naar het museum kwamen en de banden met culturele instellingen en bedrijven in de stad verstevigd werden. Het bestuur van het Stadsmuseum dankt een ieder die dit mogelijk heeft gemaakt; personeel, vrijwilligers, de gemeente Woerden, sponsors, fondsen en collega-instellingen, hartelijk!

*Maarten Kentgens
bestuursvoorzitter*

MUSEALE ZAKEN

Registratie collectie

De kunst- en antiekcollectie van de gemeente Woerden werd in 2016 ter beheer en behoud overgedragen aan Stadsmuseum Woerden. Voor het opslaan van de collectie, die zich eerst in een inpandig depot van het Stadhuis bevond, werd een externe depotruimte gehuurd. In 2017 kwam een overeenkomst tot stand tussen de gemeente en het museum, waarin de gemeente aangaf het beheer en behoud van de collectie over te dragen aan het Stadsmuseum.

Een deel van de in bewaring gegeven objecten wordt op zaal in het museum getoond, een ander deel bevindt zich in het depot. Om goed beheer over de collectie te kunnen voeren, worden alle objecten ingevoerd in museumregistratiesysteem AdLib. Dit is een omvangrijke klus, waar in 2017 mee is begonnen, en die eind 2018 afgerond moet zijn. Twee vrijwilligers van het Stadsmuseum, waaronder een kunsthistoricus, hebben deze klus op zich genomen. Zij hebben een cursus AdLib gevolgd en zijn eens per week een dagdeel in het depot. Zij leggen verantwoording af aan de conservator van het museum. De voortgang van het project verloopt naar wens.

Aankopen

Naar aanleiding van de tentoonstelling *Zie ze kijken! – Portretten van Neel Korteweg*, kochten de Vrienden van het Stadsmuseum het schilderij 'Leo Gestel' van de kunstenaar aan. Het werk is in permanente bruikleen gegeven aan het Stadsmuseum.

Schenken

Op 18 april werd het volgende schilderij geschonken door een particulier uit Hilversum:

Cornelis Vreedenburgh (1880-1946)

Plassengezicht met oude schuur en kippen

olieverf op doek

1905

73 cm x 56 cm

Tevens ontving het museum een substantieel bedrag uit een legaat. Dit zal worden ingezet voor de toekomstige herinrichting van de zolderzaal.

Bruiklenen - inkomend

Een echtpaar uit Utrecht gaven het volgende schilderij in langdurige bruikleen:

Leo Gestel (1881-1941)

Gezicht op de Bonaventurakerk in Woerden

1908

olieverf op doek

Het werk hangt (semi)permanent in de Leo Gestel Kamer.

De Sint Franciscus Stichting gaf twee kunstwerken in langdurige bruikleen:

Hendrik van Kempen (1892-1958)

Stilleven met sering

1939

olieverf op doek

Andries Dirk Copier (1901-1991)

Vaas

1928

uraniumglas

geblazen in de N.V. Glasfabriek Leerdam (v/h Jeekel, Mijnsen & Co.)

De vaas van Copier is afgebeeld op het in bruikleen gegeven schilderij van Hendrik van Kempen. Vaas en schilderij waren in 2017 te zien in de Vroedschapszaal van het Stedsmuseum.

Bruiklenen - uitgaand

Aan KUVO Woerden werden de volgende werken uitgeleend:

L. Robock en Johan Poppel

De strafgevangenis van Woerden

ets

Kunstenaar onbekend

Het kasteel van Woerden

gravure

1670

De Leeuw

Titel onleesbaar

zeefdruk

1989

'Asbakla'

Titel onleesbaar

lithografie

Reinier Snapper

De Hamtoren te Vleuten

linoleumsnede

Nico van Esterik

Fossiele architectuur

ets

1979

De werken zijn uitgeleend ten behoeve van een educatief project waarbij kinderen leren om verschillende druktechnieken te herkennen. Er is met opzet gekozen voor kunstwerken die een lage kunsthistorische en geldelijke waarde hebben.

Aan de Petruskerk te Woerden (gelegen naast het Stedsmuseum) zijn de volgende werken in langdurige bruikleen gegeven:

Kunstenaar onbekend

Kraagsteen met wapendragende serafijn

1495 tot 1505

beeldhouwwerk

Kunstenaar onbekend

Kraagsteen met wapendragende engel

1495 tot 1505

beeldhouwwerk

TENTOONSTELLINGEN

Het museum organiseerde in 2017 vier tentoonstellingen over uiteenlopende onderwerpen, allen met een link naar de collectie van het museum of de geschiedenis van Woerden:

Jeugdvrienden, Leo Gestel & Cornelis Vreedenburgh

2 juli 2016 t/m 15 januari 2017

Leo Gestel en Cornelis Vreedenburgh werden beide eind negentiende eeuw in Woerden geboren. Ze waren even oud en zaten bij elkaar in de klas. Er ontstond een hechte vriendschap tussen de jongens toen bleek dat ze allebei een groot talent voor tekenen bezaten. Gestel en Vreedenburgh ontwikkelden zich als kunstenaars heel verschillend, maar ze onderhielden hun hele leven contact.

Deze unieke tentoonstelling belichtte het leven en oeuvre van beide kunstenaars. Niet eerder werd het werk van beide kunstenaars zo uitgebreid samen belicht.

7333 mensen brachten een bezoek aan de tentoonstelling die in totaal 28 weken te zien was.

KunstStof 2017, vijf toonaangevende textielkunstenaars

21 januari 2017 t/m 28 mei 2017

Van eind januari tot eind mei stond het Stadsmuseum in het teken van 'Dutch Textile'. De tentoonstelling *KunstStof 2017* liet het nieuwste werk zien van de toonaangevende Nederlandse textielkunstenaars als Mae Engelgeer, Christie van der Haak, Margriet Luyten, Tanja Smeets en Sara Vrugt.

De kunstenaars kregen de vrijheid om ieder een tentoonstellingszaal in te richten naar hun eigen idee. Op die manier ontstond een heel divers geheel. Niet alleen was de afwisseling in de manier van tentoonstellen groot, maar ook was goed te zien hoe textiel weliswaar de gemene deler was, maar iedere kunstenaar op eigen wijze werkte.

Een kleine 4000 mensen bracht een bezoek aan de tentoonstelling, die 18 weken te zien was.

Zie ze kijken! – Portretten van Neel Korteweg

4 juni 2017 t/m 8 oktober 2017

De zomer en het vroege najaar stonden in het teken van de portretten van Neel Korteweg. De Amsterdamse kunstenares is opgeleid tot beeldhouwer (Rijksakademie van beeldende kunsten) en architect (Academie van bouwkunst). Het schilderen maakte zij zich zelf eigen. Van nature heeft Korteweg een scherp oog voor mensen en in het bijzonder gezichten.

Ze laat haar modellen niet poseren, maar schildert associaties en verbanden uit haar hoofd. Zo ontstaan haar dromerige, impressionistische portretten, waarin het model duidelijk herkenbaar is, maar die tegelijk ook vaak toevoegingen van de schilderes bevatten die haar interpretatie op het model weer geven. In het Stadsmuseum was een breed overzicht van het werk van Korteweg te zien.

In 18 weken brachten 3100 mensen een bezoek aan de tentoonstelling. Onderdeel van de tentoonstelling was een jeugdportret van Leo Gestel, dat na afloop door de vrienden van het Stadsmuseum is aangekocht voor de collectie van het museum.

Onbeperkt houdbaar – 400 jaar kaas in de kunst

14 oktober 2017 t/m 18 maart 2018

Met de tentoonstelling *Onbeperkt houdbaar* heeft Stadsmuseum Woerden een ode gebracht aan Woerden als kaasstad. In vier zalen van het museum was kunst te zien van 17^e-eeuwse kunstenaars als Gabriël Metsu en Pieter Claesz en van hedendaagse kunstenaars als Saeed Bahkshi, Dik Nicolai en Sylvie Overheul.

Het museum leende werken van onder meer het Rijksmuseum, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Museum Arnhem, Museum More en van particuliere bruikleengevers. De hedendaagse werken zijn rechtstreeks van de betrokken kunstenaars geleend.

In het bijbehorende informatieboekje was informatie over alle kunstenaars te lezen, over de geschiedenis van kaas in de kunst en over de geschiedenis van Woerden als kaasstad. Bij de tentoonstelling was voor kinderen van circa 6 tot 12 jaar een speurspel beschikbaar. Daarnaast werden rondleidingen aangeboden voor diverse groepen, waaronder Museumkaarthouders. Hier kwamen enkele honderden mensen op af en was daarmee een succesvol onderdeel van de tentoonstelling, vatbaar voor herhaling.

In totaal brachten een kleine 6000 mensen een bezoek aan de tentoonstelling. 2600 mensen kwamen in de eerste 11 weken (2017). De rest kwam in de daaropvolgende 11 weken (2018).

Leo Gestel Kamer

vaste opstelling

In de Griffiekamer, op de begane grond van het museum, hingen al schilderijen van Leo Gestel, maar de zaal was nog niet exclusief aan de in Woerden geboren kunstenaar gewijd. Met geld van diverse sponsors en de Vrienden van het Stadsmuseum, kon de kamer heringericht worden. Zo zijn er voorzetwanden geplaatst, waardoor meer ruimte gecreëerd is om werken op te hangen. In de bakken van een grote vitrinetafel is verdiepende informatie over het leven en werk van Leo Gestel te lezen.

Objecten die niet met Gestel en zijn werk te maken hebben, zijn uit de ruimte gehaald. Op die manier is een mooie zaal ontstaan, die recht doet aan het oeuvre van Gestel. Momenteel zijn kunstwerken uit de eigen collectie en langdurige bruiklenen te zien, maar het Stadsmuseum is voornemens om regelmatig werken te lenen. Zij zorgt zo voor een dynamische presentatie waarbij het brede oeuvre van Gestel goed tot zijn recht komt.

PROJECTEN EN ACTIVITEITEN

Nachtcultuur

1 april 2017

Op zaterdag 1 april vond voor de zesde keer Nachtcultuur Woerden plaats. Stadsmuseum Woerden nam deel met een voorstelling van theatergroep 'De Realiteit'. Zij speelden driemaal de voorstelling Ouderdomsvlekken in de Vroedschapszaal. Bezoekers konden deze avond ook zelf aan de slag met textiel. Het museum was deze avond gratis toegankelijk. Ook de activiteiten waren gratis. Het museum trok hiermee bijna 200 extra bezoekers, waaronder veel mensen die het museum nog niet kenden.

Nationale Museumweek

4 tot en met 9 april 2017

Samen met ruim 400 andere Nederlandse musea, deed Stadsmuseum Woerden mee aan de Nationale Museumweek. Onder het motto 'Ons echte Goud' werden pronkstukken op het gebied van kunst of erfgoed in de Nederlandse musea onder de aandacht gebracht. Het museum zette in het kader hiervan het schilderij *Gezicht op de Bonaventurakerk* van Leo Gestel in de schijnwerpers. Verder organiseerden de Vrienden van het Stadsmuseum Woerden een bijzondere workshop waarbij kinderen samen met hun (groot)ouders aan een portret werkten.

Romeinenweek

29 april t/m 7 mei 2017

Eind april stond Stadsmuseum Woerden in het teken van de Romeinen. Het museum sloot hiermee aan bij de landelijke Romeinenweek. Bezoekers konden de hele week op de foto als de Romeinse krijger Rufus met een piekfijne replica van de beroemde Woerdense paradehelm. Ook was er een spannend Romeinenspel, een bouwplaat van een boot en een speurtocht. Op 3 mei stond ook de bibliotheek, waar vorig jaar door het Stadsmuseum het Luciusproject geïnstalleerd werd, in het teken van de Romeinen.

Nationale Archeologiedagen

13, 14 en 15 oktober 2017

Het museum organiseerde in samenwerking met de Stichts-Hollandse Historische Vereniging (SHHV) een viertal lezingen over historische onderwerpen met een link naar de museumcollectie. Tevens werd de Lucius Game opnieuw onder de aandacht gebracht. Tijdens deze dagen kwamen zo'n 300 extra bezoekers naar het museum.

Haar Wereldreizigers: 'Schraalhans'

Kerst 2017

Toneelgroep Haar Wereldreizigers maakte ook dit jaar weer een muzikale wintervoorstelling speciaal voor het Stadsmuseum Woerden. 'Schraalhans' met muziek, rijm en zang is losjes gebaseerd op de beroemde vertelling *Scrooge* van Charles Dickens. Circa 100 mensen woonde één van deze vier voorstellingen bij.

COMMUNICATIE EN MARKETING

Stadsmuseum Woerden voert een divers PR beleid. Ze legt de nadruk op het museum als geheel: het oude gebouw is aantrekkelijk en het museum heeft de liefhebber van kunst e/o (regionale) geschiedenis veel te bieden. Daarnaast wordt sterk ingezet op de tijdelijke tentoonstellingen. Om gedurende het jaar steeds in het nieuws te blijven, organiseert de staf van het museum bij iedere tentoonstelling een activiteitenprogramma en sluit zij aan bij (landelijk) georganiseerde evenementen als de Nationale Museumweek en de Romeinenweek.

Het museum genereerde veel *free publicity* in landelijke, regionale en plaatselijke media. Daarnaast werden wekelijks *posts* geplaatst op *social media*: Facebook, Twitter en/of LinkedIn. Er is geen week voorbij gegaan zonder dat Stadsmuseum Woerden in het nieuws is geweest.

Hoogtepunten waren de opening van de Leo Gestel Kamer en de tentoonstelling *Onbeperkt houdbaar*. Rond die laatste tentoonstelling verschenen meer dan zestig nieuwsitems in kranten en tijdschriften en op radio / tv en internet.

Het museum adverteerde in 2017 in lokale kranten, diverse (kunst)magazines en recreatiekranten. In het gastenboek kunnen bezoekers aangeven hoe men over het museum heeft gehoord. Zo weten we dat het adverteren haar vruchten afwerpt.

Naast advertenties vonden samenwerkingen plaats om specifieke doelgroepen te trekken. Zo kreeg iedereen die met een eigen boot de haven van Woerden aandeed, een *goodiebag* met daarin een voucher voor het Stadsmuseum. Verder was er een arrangement met Woerden Marketing: een bezoek aan het Kaaspakhuis en de tentoonstelling *Onbeperkt houdbaar* in het Stadsmuseum. Daar

hebben een kleine 80 mensen gebruik van gemaakt. Ook in 2018 is weer zo'n arrangement gemaakt bij de tentoonstelling *Primavera, Nederlandse kunstenaars in Italië*.

Naast deze vormen van samenwerking, werkt samengewerkt en overlegd met (culturele) partijen in de stad als gemeente Woerden, KUVO, het Klooster en Bibliotheek Woerden. Het museum vindt deze samenwerkingen van groot belang en koestert de banden met de partijen in de stad.

Nieuwsbrief

In 2017 verstuurde Stadsmuseum Woerden zeven nieuwsbrieven met daarin informatie over tentoonstellingen en activiteiten en soms ook oproepen (bijvoorbeeld voor het zoeken naar nieuwe vrijwilligers).

EDUCATIE

In samenwerking met KUVO (kunst- en cultuureducatie voor leerlingen van 4 tot 18 jaar in de gemeente Woerden) brachten in 2017 35 schoolklassen een bezoek aan het museum (830 leerlingen). Verder kwamen een kleine 200 kinderen op de KUVO klassendag. De kinderen kregen algemene informatie over het museum en bezochten de Romeinenzolder. KUVO werkte, net als andere jaren met haar eigen docenten, die goed bekend zijn met het museum.

Het museum voorziet zelf in educatie voor jonge bezoekers die met hun ouders of grootouders naar het museum komen. Zo zijn vaak meerdere kinderspeurspellen beschikbaar, zowel over de Romeinen als over tijdelijke tentoonstellingen.

Diverse jongeren bezochten het museum in het kader van CKV. Hetzelfde gold voor studenten van de Hogeschool voor Journalistiek. Zij bezochten het museum in het kader van hun studie en interviewden meerdere keren een medewerker. De items die ze maken verschijnen op de website woerden.hu.nl.

Studenten van de Reinwardt Academie hielpen mee met de opbouw van de tentoonstelling *Onbeperkt houdbaar*. Zij brachten later met vrienden en klasgenoten nog een bezoek aan de tentoonstelling.

Verder organiseerde het Stadsmuseum in samenwerking met het Alzheimer Café speciale rondleidingen voor mensen met dementie. Kijken naar kunst biedt mensen met dementie de mogelijkheid om ideeën uit te wisselen zonder op hun kortetermijngeheugen terug te hoeven vallen. Tijdens deze speciale rondleidingen bekeken zij samen met hun partner, familie of vriend/vriendin de kunstwerken in het museum.

VRIENDEN VAN STADSMUSEUM WOERDEN

De samenwerking met de Stichting Vrienden van Stadsmuseum Woerden kreeg in 2017 extra betekenis door het gezamenlijk realiseren van de Leo Gestel Kamer in november (in januari 2018 geopend)

De timing was perfect. Scheidend bestuurslid Jaap Breunessé en scheidend voorzitter van de Vrienden, Hans van Ommeren, vonden het de hoogste tijd om uit te voeren wat de medesponsors in het vooruitzicht was *gesteld*: een pied à terre in Woerden voor een van de beroemdste zonen van onze stad. Één van de belangrijkste modernisten van de Nederlandse schilderkunst: Leo Gestel. De griffiekamer van het aloude stadhuis werd omgetoverd tot minimuseum van Leo Gestel.

Ook de succesvolle tentoonstelling 'Zie Ze Kijken' met portretten van Neel Korteweg kwam tot stand met nadrukkelijke steun van de Vrienden, evenals de publiekstrekker '400 jaar Kaas in de Kunst'. De Vrienden zijn er overigens niet alleen om onze activiteiten financieel te ondersteunen. Tijdens de 4 à 5 Vriendenmiddagen in het jaar – uiteraard in het museum – worden inleidingen gegeven over de getoonde kunstenaars en af en toe een workshop, zoals portret-tekenen voor leden en hun (klein)kinderen.

Omdat ook de Vrienden constant ambities hebben met ons Stadsmuseum, is besloten om de duovoorzitter, Cobi Goedicke-Leenheer uit te nodigen deel te nemen in ons bestuur. Het doel is om de ideeënstromen samen in goede banen te leiden.

BEDRIJFSVOERING

Bezoldigd personeel

In 2017 werkte conservator Stephanie Rompa tot 1 september 32 uur per week. Zij ging daarna voor vier maanden met zwangerschapsverlof en is vervangen door interim-conservator Katjuscha Otte. Manager Katrien Timmers werkte tot 1 september 28 uur per week en na het verlof van Stephanie Rompa 36 uur per week. Katrien Timmers heeft aan het eind van het jaar haar ontslag aan het museum aangeboden. Zij is vertrokken per 1 februari en wordt tot eind mei 2018 vervangen door Katjuscha Otte.

Onbezoldigd personeel

In 2017 waren zo'n 40 personen als vrijwilliger betrokken bij Stadsmuseum Woerden. De dagelijkse operatie, waaronder openen en sluiten en kaartverkoop wordt verzorgd door vrijwilligers. Daarvoor is 2,5 fte inzet nodig, maar er zijn ook bijzondere vrijwilligers die specifieke projecten of taken voor hun rekening nemen. Voor al de uren die die vrijwilligers besteden kun je nog eens 2,5 fte rekenen.

Bij elkaar heeft het Stadsmuseum Woerden dus 5 fte aan onbezoldigde en 1,65 fte aan bezoldigde medewerkers. Net als in 2016 werkten ook in 2017 alle vrijwilligers samen ca. 9000 uur voor Stadsmuseum Woerden.

De deelgebieden waarop vrijwilligers specifiek extra ondersteuning bieden zijn: Kunst in de Openbare Ruimte, tentoonstellingen, collectieregistratie, team Inwerken nieuwe medewerkers, roosteren, administratie, rondbrengen posters / flyers, openingen en bijzondere activiteiten, huishoudelijke zaken, technische Dienst, rondleidingen, het Sociale Domein en het Verhaal van Woerden.

Er vonden drie medewerkersvergaderingen voor vrijwilligers en staf plaats, waarbij de laatste in het jaar traditiegetrouw een kerstvergadering. In september vond het jaarlijkse vrijwilligersuitje plaats. Ditmaal naar het Zilvermuseum in Schoonhoven. Het was een leuke, ontspannen dag met een rondleiding en lunch.

Bestuur

In 2016 functioneerde het bestuur van Stichting Stadsmuseum voor het grootste deel met 3 leden. In 2017 zijn nieuwe bestuursleden aangetrokken. Maarten Kentgens is aangetrokken als nieuwe voorzitter. Hij heeft het stokje overgenomen van de voorzitter Jan Hendriks. Jan Hendriks treedt in 2018 officieel terug. Paul van Mierlo is als nieuwe penningmeester geïnstalleerd. Tevens nam Cobi Leenheer, al langer betrokken bij het museum in haar hoedanigheid als bestuurslid van de Vrienden van het Stadsmuseum, zitting in het bestuur. Het bestuur bestond daarmee in 2017 uit zes leden. De functie van secretaris wordt in 2018 opgevuld.

FEITEN EN CIJFERS

Tentoonstellingen en bezoekers

Jeugdvrienden

2 juli 2016 t/m 15 januari 2017	2 weken ¹	817 bezoekers
---------------------------------	----------------------	---------------

Kunststof

21 januari t/m 28 mei 2017	18 weken	3.992 bezoekers
----------------------------	----------	-----------------

Zie ze kijken! Portretten van Neel Korteweg

4 juni t/m 8 oktober 2017	18 weken	3.183 bezoekers
---------------------------	----------	-----------------

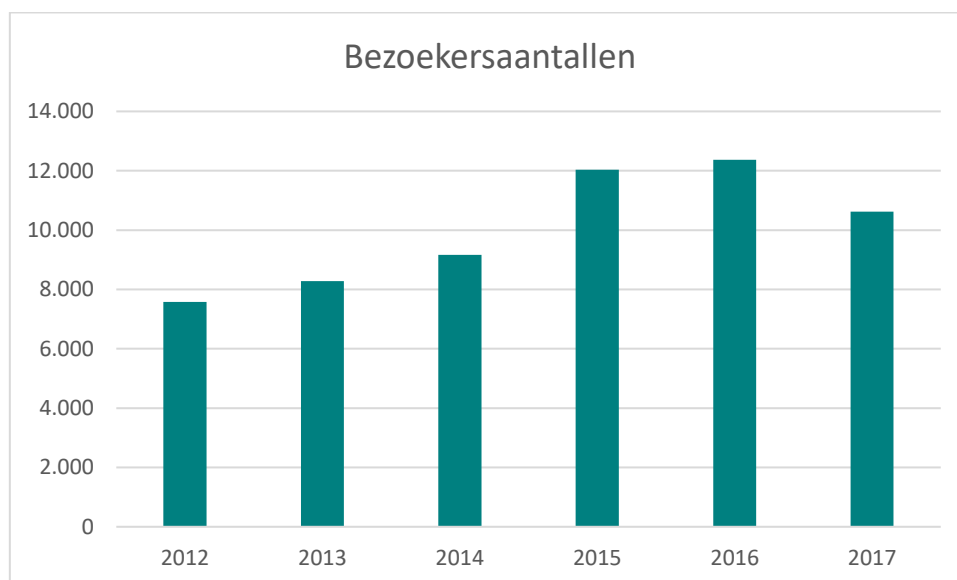
Onbeperkt houdbaar – 400 jaar kaas in de kunst

14 oktober t/m 31 december 2017	11 weken ²	2.629 bezoekers
---------------------------------	-----------------------	-----------------

Totaal aantal bezoekers 2017

10.621 bezoekers

Aantal bezoekers t.o.v. voorgaande jaren

¹ De tentoonstelling vond grotendeels in 2016 plaats. Het totaal aantal bezoekers is 7333.

² De tentoonstelling *Onbeperkt houdbaar* liep tot en met 18 maart 2018. Het totale aantal bezoekers is 5977.